

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1924 május 9.

127. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A beogradi ujságírók

Kedden délelőtt — hirt adtunk róla — a belügyminiszter magához kérette a beogradi ujságírókat, hogy közölje velük azokat a feltételeket, amelyek mellett a kormány a nemzetiségek szervezkedését lehetővé tartja s azokat a rendszabályokat, amelyeket a nemzetiségek ellen tervbevelt. Ezek között — mondotta a belügyminiszter — foglalkozott a kormány a Bácsmegyei Napló betiltásának kérdésével is. Amikor ezt a kijelentést a jelenlevő beogradi ujságírók meghallották, olyan egyértelműen, mintha összebeszéltek volna s mintha próbákat tartottak volna belőle, tiltakoztak a kilátásba helyezett rendszabály alkalmazása ellen. A jelenvoltak között volt radikális, volt Pribicevics- és Davidovics-párti, volt dzsemjet és földműves, csak olyan nem volt, aki nem vett volna részt a tiltakozásban. A pártállás s a lappolitika korlátokat állít az ujságírók közé, de amikor meg kellett védelmezni a sajtószabályokat, amikor a kormány olyan eszköz után kívánt nyulni, amit az alkotmány csak a bíróságok kezébe adott, akkor nem volt semmi különbség az ujságírók között.

A szerb ujságírók védelmükbe vették a magyar lapot. A munka szolidaritása, a toll testvérisége, a hivatás megbecsülése még a nemzetiségi korlátokat is ledöntötte a szerb ujságírók és a magyar ujság között. Felejthetetlen hálával emlékezünk meg erről a jelenetről, mely visszaadta a munka szolidaritásába vetett hitünket. Meghatva emlékezünk a beogradi kollegák támogatására, akik fölkérés nélkül, a maguk jószántából vették védelmükbe a megfenyegetett magyar lapot. Bizonyára voltak az ujságírók között olyanok is, akikkel kemény harcokat vívtunk már, bizonyára olyanok is voltak, akik a nemzetiségek ellen a legkiméletlenebb politika alkalmazását is kevésnek tartanák, — a sajtószabadság védelme mégis ki tudta őket emelni pártpolitikai elfogultságukból s talán nacionalista preokkupáltságukból s védelmére tudtak kelni a magyar lapnak, ami ellen talán ezt a napot megelőző és követő napon foglaltak állást.

Visszaemlékezünk azokra a napokra, amikor a beogradi ujságírók Suboticán töltöttek. Vidámság, fesztelenség, bajtársiasság, őszinte barátság jellemezte ezeket a napokat. Sohasem azt néztük, hogy mi választ el bennünket, közös akarat, közös egyetértéssel dolgoztunk közös érdekeinkért.

Ezek az emlékek rég halott hiteket támasztanak életre. A toll mely annyiszor keltett fel gyűlö-

letet, mely annyiszor szegődött gyilkos szándékok zsoldjába, mely annyiszor szántotta föl a kérelhetetlenség ólommezőit, a toll testvériséget és szolidaritást is tud teremteni. A munkának közössége testvérré forrasztja össze a munka robotosait. A munka közössége kiépíti a hidat a lelkek között s ez a hid győzelmesen és gögösen fog átívelni azok fölött a szakadékok fölött, amiket muló érdekek, alacsony szempontok ember és ember közé állítottak.

Nem törvény, nem rendelet fogja kiépíteni az emberek között a testvéri láncot, hanem a becsületesen és hűségesen végzett munka. Az eke testvérré teszi a földnek munkásait, akik egy műhelyben dolgoznak, elfelejtik az egymástól elválást, vallási és nemzetiségi különbségeket. Akik egy bányának mélyében dolgoznak, testvérré válnak a munkában és szenvedésben. S mi, aki-

A király koncentrációs kormányt kíván

A munkakormány megalakításának nehézségei Pasics vezetése alatt választási kabinet alakul

Beogradból jelentik: Csütörtökön rendkívüli élénkség volt a politikai életben. A kormányválság megoldása minden jel szerint közvetlen küszöbön van és úgy a nacionalista blokk, mint az ellenzék részéről a legnagyobb erőfeszítések történnek arra nézve, hogy a válság a maguk érdekei szerint nyerjen megoldást. Az utolsó napok eseményeiből már világosan látszik, hogy az ellenzéki blokkból egyedül alakítandó munkakormány lehetősége megsemmisültnek tekinthető. Csak két megoldásról beszélnek komoly politikai körökben: az egyik a koncentrációs kormány terve, amely a jelenlegi kormánykoalíciónak vagy legalább egy részének az ellenzéki blokkal való közös kormányalakítását jelentené, Radicsék támogatásának elejtésével. A másik lehetőség a választási kormány, amelyet Pasics és Pribicevics alakítana meg.

A koncentráció hívei és ellenségei

Most már egészen világos, hogy a király az első megoldást: a koncentrációt kívánja, mert nem akarja az országot új választási izgalmaknak kitenni és azt szeretné, ha az alig egy éve megválasztott parlament, ameddig csak lehet, folytassa nyugodt törvényhozói munkáját. A koncentráció tervének politikai körökben is sok híve van.

A demokraták nagy része nem zárkózik el előle és szimpátiával fogadják a tervet a klerikálisok és muzulmánok is.

ket sorsunk párkái az íróasztal gályapadjára kötöztek, akik gondolatainkat és álmainkat az ólomterméketlen mezejébe vetjük, hogyne értenénk meg a magunk baját s hogyne segítenénk egymásnak a könnyű toll mázsányi terheit elviselni.

Mintha delejtü lenne a toll, úgy mutat a testvériségnek, egymásra találásnak pólusa felé.

S amikor az életéért viaskodott a Bácsmegyei Napló, amikor az ismeretlen beogradi ujságírók lelkiismereti kötelességüknek tartották, hogy az ismeretlen, nekik idegen ujság védelmére keljenek, amikor megható és felejthetetlen példáját nyújtották a munka szolidaritásának, mely uralkodni tud pártellentéteken és nemzeti különbségeken, addig voltak magyar ujságírók, akik segítettek szorosabbra huzni a kötelet a Bácsmegyei Naplónak s a Bácsmegyei Napló munkásainak nyakakörül.

ból és ezekkel lehetséges lesz a koncentrációt létrehozni. A radikálisok információja szerint egyetlen képviselő sem hagyja el a pártot.

A helyzet ma az, hogy a koncentráció kilátásai nagyon csekélyek és általában azt hiszik, hogy a radikálisok és Pribicevicsék magatartása miatt a parlament fölösztatása végül is elkerülhetetlen lesz.

Öszre halasztják a válság megoldását?

Ezenkívül politikai körökben erősen tartja magát az a kombináció is, hogy a válság megoldását öszre halasztják, olyképpen, hogy királyi ukázzal a parlament mostani ülészeit befejezettnek jelentik ki és ez esetben a válság megoldásának kérdése októberben lenne csak aktuális. Ez a hír a radikálisok köréből indult ki, de politikai körökben általában nem talál nagy hitelt.

Ujabb kihallgatások az udvarban

A királyi udvarban csütörtökön szokatlanul sokan voltak kihallgatáson. Délelőtt megjelent újra az udvarban Pribicevics, aki szerda este is volt kihallgatáson. Pribicevics után Jovanovics Ljubát, a ház elnökét fogadta a király, akinél délután egymásután voltak audiencián: Radoszavljevics Milos demokrata képviselő, Trifkovic Marko törvényelőkészítő miniszter, aki egy egész órán át volt az udvarban. Timotijevics Koszta demokrata képviselő, Trifunovic Misa építésügyi miniszter, Stojadinovics pénzügyminiszter és végül Ninesics külügyminiszter.

Timotijevics Koszta a kihallgatás után kijelentette munkatársunknak, hogy a király igyekszik megnyerni a pártokat a koncentrációs megoldás számára. Maga Timotijevics is helyeselné az erőösszefogását, a koncentrációs kabinetet, amely — véleménye szerint — a viszonyok lényeges konszolidálásához vezetne, de egyelőre egyik oldalon sincs meg a szükséges jóakarát és így a koncentrációs kabinet gondolata valószínűleg nem valósulhat meg.

A Német Párt ülése

A parlamentben csütörtökön meglepően nagy volt az élénkség. Az ellenzéki klubok vezetői szüntelen tanácskoztak és a képviselők izgatottan várták az udvarból érkező híreket.

A Német Párt klubülést tartott, amelyen a pártot fenyegető felosztatásról és általában a politikai helyzetről tanácskoztak. Az ülés után Krafft hosszabb megbeszélést folytatott Ferrad Draga béggel, a dzsemjet elnökével.

Beavatott körökben azt hiszik, hogy ezek a radikálpártban fennálló ellentétek nem fognak pártszakadásra vezetni és a koncentráció barátai is alávetik magukat a többség akaratának. Az ellenzék azonban azt reméli, hogy a radikálpárti elégedetlenség — mintegy harmincan — kiválnak a párt-

A jugoszláviai

magyar emigráció likvidálása

A menekültek szervezetének beográdi tanácskozása Propper és Györki magyar képviselőkkel

Az S. H. S. királyságban élő magyar emigránsok központi szervezete, a Baranyai Menekültek Gazdasági Szervezete az emigráció likvidálásának kérdésében a következő kommunikét adta ki:

»Az S. H. S. királyság sajtójában — nyilván a magyarországi lapokban az emigráció likvidálásával kapcsolatban megjelent közlemények hatása alatt — Propper Sándor és Györki Imre dr. magyar szociáldemokrata képviselők jugoszláviai utjával kapcsolatban különböző közlemények jelentek meg. A Baranyai Menekültek Országos Gazdasági Szervezetének választmánya ebben az ügyben Beogradban csütörtökön ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy hivatásából eredő kötelességének tartja az emigráció likvidálásának előkészítését arra az esetre, ha a magyarországi politikai menekültek hazatérésének a lehetősége bekövetkezik. Szükségesnek tartja ezt a választmány azért, hogy az emigráció likvidálása annak dejen rendszeresen mehessen végre és hogy a közvélemény e tekintetben ne maradjon tájékozatlan. Ebben az ügyben jelentek meg Beogradban a fentemlített magyar képviselők, akik informálták az emigránsok megbízottait és megbeszéltek velük a magyar kormány legújabb idevonatkozó intézkedéseivel kapcsolatos esetleg szükséges előmunkálatok módjait.«

Eddig szól a hivatalos kommuniké. Értesülésünk szerint egyelőre a tárgyalások csupán *informatív jellegetek, mert a mai körülmények között az S. H. S. királyságban menedéket nyert magyar emigránsok egyeteme még nem hajlandó visszatérni Magyarországra és be akarja várni azt az időt, amikor az ottani viszonyokban a hazatérés szempontjából megfelelő garanciákat fog látni.*

Konfliktus

a szuboticei Szent Teréz-plébánia és egy temetkezési vállalat között

A szuboticei Szent-Teréz plébánia és Horvátzky Máté temetkezési vállalata között nemrégiben súlyos konfliktus támadt, melynek következtében a plébános elhatározta, hogy azokra a temetésekre, amelyeket a Horvátzky-féle temetkezési vállalat rendez, két papnál többet nem küld ki az egyházi funkciók elvégzésére.

A Szent-Teréz plébániát a szokatlan intézkedésre egy két héttel ezelőtt történt incidens készítette, amely alkalommal a plébánia által kiküldött Naesa káplánt szóbeli incidensekkel illették a halott hozzátartozói azért, mert a temetési menet nem azon az úton halad, amelyen ők kívánták. A plébánia Naesa káplán jelentése alapján megvizsgálta az ügyet és miután több tanu vallomása arra engedett következtetni, hogy a temetést rendező vállalat is részes volt az incidens előidézésében, elhatározta, hogy a temetkezési vállalattal szemben retorzióval él: azokra a temetésekre, amelyeket a Horvátzky-féle temetkezési vállalat rendez, csak a legszükségesebb egyházi funkcionáriusokat küldi ki.

A plébánia döntéséről, amikor értesült a vállalat tulajdonosa, nyomban elment Budanovics Lajos apostoli adminisztrátorhoz, aki előtt nyomatékosan kijelentette, hogy a vállalatnak semmi köze sem volt ahhoz a durva és felháborító inzultushoz, amely Naesa káplánt érte. Budanovics apostoli adminisztrátor azonban ezután sem változtatta meg elhatározását és ha a hívek határozottan kéri is, nem rendel ki egy-nél több egyházi személyt a Horvátzky-féle vállalat temetéseire.

A temetkezési vállalat és a Szent-Teréz plébánia között fennálló konfliktus természetesen nem egyszer kinos helyzetbe hozza a katolikus hívőket, akik temetkezések alkalmával ilyenformán vagy a Horvátzky-féle vállalat szolgálatairól kénytelenek lemondani, vagy meg kell elégedniük a legegyszerűbb temetéssel. Csütörtökön két alkalommal is bekövetkezett az a helyzet. Czrnkov Jakab 71 éves köztisztviselőben álló bünyevác polgárnak, a Zemljodinska kaszinó alapítójának temetésére, hozzátar-

tozók kérésére sem küldött ki a plébánia három papot azért, mert a temetés rendezésével Horvátzkyék voltak megbízva. Ugyancsak ez okból kénytelen volt a Sztrips-család — amelynek egyik tagját csütörtökön kísérték utolsó utjára — megelégedni a legegyszerűbb temetéssel, bár a Szent-Teréz plébániatól három pap kirendelését kérték.

A katolikus hívek remélik, hogy amint a plébánia teljes elégtételt kap a legutóbbi sérelemért, meg fog szünni a temetkezési vállalat fél-bojkottja.

Németországban ismét Marx-kormány alakul

A birodalmi gyűlést május végén hívják össze

Berlinből jelentik: Ebert birodalmi elnök Mergentheim fürdőből visszaérkezett Berlinbe. Közvetlenül visszaérkezése után hosszabb megbeszélést folytatott Marx birodalmi kancellárral, aki jelentést tett az elnöknek a minisztertanács határozatairól. A nap folyamán Ebert még egy ízben fogadta a kancellárt és ekkor megállapodás történt, hogy a birodalmi gyűlést május 23. és 26-ika között hívják össze, mert addig a parlamenti pártok megalakulása is megtörténik.

Az új kormány megalakítása ügyében továbbra is annak az eshetőségnek van a legnagyobb valószínűsége, hogy ismét Marx-kormány alakul, amelynek tagjai azonban részben mások lesznek, mint a most hivatalban lévő kormány.

Azok a tárgyalások, amelyeknek célja kormányképes többség létesítése, ezidőszent még csak

kezdeti stádiumban vannak. Tiszta kép csak a birodalmi gyűlés összehívása után fog majd kialakulni.

Szocialisták veresége a porosz községi választásokon

Berlinből jelentik: A poroszországi községi választásokon a német szociáldemokraták súlyos vereséget szenvedtek. A jobboldali pártok megerősödtek s a középpártok: a néppárt és a demokraták is jelentékeny veszteséget szenvedtek. A szociáldemokraták, akik több város községtanácsában abszolút többségben voltak, az abszolút többséget mindenütt elvesztették. Kassel-ben 18, Dortmundban 22, Duisburgban 12, Elberfelden 19, Barmenben 26, Stettinben 6, Düsseldorfban 26 mandátumot vesztek a szocialisták.

Elveszett milliók

Eltűntek Szuboticián a külföldi követelések bejelentéséről szóló akták

Érdekes ügy foglalkoztatja most a szuboticei városi hivatalokat, sőt néhány minisztérium tisztviselőit is. Még 1920. elején ugyanis egy miniszteri rendelet értelmében össze kellett írni mindenütt a magánosok, valamint vállalatok és pénzintézetek külföldi követeléseit, hogy azokat a pénzügyminisztérium nyilván tarthassa és a jövőteli, valamint egyéb külföldi tartozások elszámolása alkalmával érvényesíthesse.

A külföldi követeléseket az érdekelteknek záros határidőig kellett bejelenteni egy erre a célra alakult bizottságnak, amely pontos jegyzeteket készített arról, hogy a bejelentő félnek milyen külföldi követeléseik vannak, külön felsorolásával a külföldi részvényeknek, állampapiroknak és más követeléseknek. Ezeket a kimutatásokat annak idején a pénzügyminisztériumba kellett felterjeszteni.

Azóta már évek múltak el, anélkül, hogy a külföldi követelések ügyében bármilyen intézkedés történt volna. A hitelezők türelmesen vártak, miután azonban mindeztől nem kaptak semmi értesítést, ezért legutóbb néhányan érdeklődni kezdtek a szuboticei városházán arra nézve, hogy mikorra várhatják igényeik kielégítését. Az érdeklődők kérdésközlése alapján a városházán kutatni kezdték a régi ügy iratai után és az érdekeltek legnagyobb meglepetésére megállapították, hogy a külföldi követelések bejelentéséről felvett akták egytől-egyig eltűntek.

Az érdekeltek, akik jelentős külföldi követeléseiket végre értékesíteni szeretnék, erre ügyvéd utján a pénzügyminisztériumban kezdtek érdeklődni a bejelentések sorsa iránt, azonban ott ugyanazzal az eredménnyel járt a kutatás, mint a szu-

boticei városházán, amennyiben a minisztériumban sincs nyomuk a szuboticei bejelentéseknek. Ugyanilyen eredménytelenül végződött az akták utáni nyomozás a többi minisztériumokban is és így eddig az a feltevés se nyert beigazolódást, hogy az iratokat tévesen egy másik minisztérium címére küldték Szuboticiáról.

A Bácsmegyei Napló munkatársa az elveszett akták ügyében kérdést intézett Nedeljkovic Milutin pénzügyi tanácsoshoz, aki annak idején a külföldi követeléseket összeíró bizottság vezetője volt és aki a következőket mondotta:

— Az ügy már olyan régi, hogy nem tudok annak részleteire pontosan visszaemlékezni. Tény az, hogy annak idején a külföldi követeléseket pontosan összeírtuk és az én emlékezetem szerint az iratokat a főispáni hivatalnak adtuk át a minisztériumba való továbbítás céljából. Tovább én az ügyvel nem foglalkoztam. Most azután egyes érdeklődések nyomán kiderült az, hogy az ügynek sem a főispáni iktatóban, sem a városi irattárban nincs semmi nyoma és az akták a látszat szerint elvesztek. Hogy ez hogyan történhetett meg, azt ma már nehéz megállapítani, a fontos csak az, hogy az érdekeltek lehetőleg ne károsuljanak meg.

Az ügyet azonban komplikálja, hogy annak idején a külföldi követeléseket összeíró bizottság elmulasztotta a bejelentések fejében a rezervált kiadását, úgy hogy az érdekeltek ma alig tudják már igazolni, hogy milyen külföldi követeléseik vannak és hogy azokat az előirt időpontig hivatalosan bejelentették. A feljegyzések hiányában ma nehéz megállapítani, hogy milyen értékről van szó, annál kevésbé, mert az érdekeltek nagyré-

sze maga sem tud még az akták eltűnéséről, bizonyos azonban, hogy milliókra rugó összegekről van szó, mert úgy magánosok, mint gyárak és különösen a pénzintézetek nagyszámú külföldi követelést jelentettek be, a magyarországi követeléseken kívül, főképpen angol követeléseket.

Az utolsó hold föld

Senta várostól elveszik földbirtokait

Sentáról jelentik: A Sentára érkezett legújabb híradások szerint a városi földről újabb kétezer holdat sajátítanak ki az agrárreform céljaira. Ezzel a kétezer holddal Senta utolsó földjeit veszti el. A felosztás folytán a város komolyan foglalkozik háztartásának nagyobb szabású redukciójával. A Bácsmegyei Napló sentai munkatársának értesülése szerint a tervbevert takarékosági intézkedéseket már a közeljövőben életbe léptetik. Eszerint a tisztviselők fizetés emelése és a nyugdíjasok drágasági pótlékának felemelése sem történhetik meg. A város a hatvan főnyi rendőrséget harmincra akarja leszállítani. Ezekkel az intézkedésekkel egyidejűleg a városi számvevőség indítványozni fogja a városi pótdók lényeges felemelését. Az újabb adóemelésekkel reméli Senta város a súlyos deficitet rendezni s a legnélkülözhetetlenebb városi beruházásokat foganatosítani.

A beszarábiai

egyezményt

Anglia nem ratifikálja

Londonból jelentik: Az alsóház ülésén Pensomby miniszter, válaszulva egy munkáspárti interpelláción, kijelentette, hogy az 1924. április 19-iki francia törvényhozás fölhatalmazza a köztársasági elnököt annak a szerződésnek ratifikálására, amely elismeri Bessarábia fölött a román szuverénitást. Hangsúlyozta Pensomby, hogy az angol kormányt egyelőre még nem értesítette Franciaország a ratifikálásról, de ha ilyen értesítés jön, a kormány figyelembe veszi mindazokat a körülményeket, amelyek a ratifikálás esetén Anglia érdekeire kedvezőtlenül lennének.

Az angol lapok valószínűnek tartják, hogy a Macdonald-kormány a besszarábiai egyezséget nem ratifikálja, tekintettel arra, hogy ezzel az Oroszországgal való viszonyát elmergesítené.

Husz dináros

akadémiai jutalmak

Apponyi Albert százezer koronája

Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia nagyhatékon végeztével zárt ülésen döntöttek a pályázatok odaitéléséről. Az akadémia a magyar konzervatív szellemi élet reprezentánsait nevelésesen csekély összegű pályadíjjal tüntette ki: az egymillió koronás nagydíj — ezer dinár — valóssággal kiemelkedik a husz, huszonöt és száz dinárnak megfelelő jutalmak közül.

A nagydíjat Vargha Gyula államtitkár nyerte költsége egészének méltánylásaképpen. Az akadémiai jelentés megállapítja, hogy költeményei nemcsak értékben, de mennyiségben is kiemelkednek az általános termelésből. Szabolcska Mihály, az erdélyi költő-pap a háromszáz dinárnyi Marczibányi-díjat kapta „Válogatott versek” című kötetéért, noha a bírálók kifogá-

solták, hogy a könyvön *nincs feltüntetve a megjelenés évszáma*. Kétszáz dinári jutalmat kapott *Berzeviczy Albert* nyugalmazott közoktatásügyi miniszter, az akadémia elnöke, „Az abszolutizmus kora Magyarországon” című történelmi munkájáért. Gróf *Apponyi Albert* nem egészen száz dinárt, százezer koronát kapott azon a címen, hogy az *előző évben ő tette a magyarság ügyének a legnagyobb szolgálatot*. Ezt meglehetősen szerényen honorálta az akadémia. *Palló Margit* tanárnőt nem egészen száz dinárral jutalmazták „Kökörűs” című nyelvészeti értekezletéért. *Victorisz József* nyiregyházi tanár huszonhárom dinárt nyert „Senki Pál” című eposzával. *Wiassits Gyula* volt miniszter, mint a legjobb publicisztikai munka szerzője kétszáz dinár jutalomban részesült.

Russo Illés, a Hitelbank igazgatójának a kereskedelem terén szerzett érdemeit a Wahrman-díjjal jutalmazták, de mert egy bankigazgatót mégsem lehet ötven dináros díjjal megfizetni, mint egy költőt, vagy egy *Apponyit*, elhatározta az akadémia, hogy *Russo* pénz helyett *akadémiai írmét fog kapni*.

A csendőrség

befejezte a nyomozást a lazarevói ügyben

Becskerekéről jelentik: Az ismeretes lazarevói véres összetűzés ügyében — amelynek tizenhat sebesülte volt — a csendőrség befejezte a nyomozást, amelynek eredményéről nem adtak hivatalos értesítést. A Bácsmegyei Napló tudósítója más oldalról nyert értesülés alapján megtudta, hogy a csendőrség — a sebesültek bementésére — kinyomozta a tetteseket és a nyomozati iratokat áttette az államügyészséghez a bünvádi eljárás megindítása végett. Az eljárás *Popov* *Dusán* és társai ellen indult meg. Letartóztatás nem történt és a gyanúsítottak szabadlábon várják meg az eljárás lefolytatását.

Tuljegyezték

a magyar jegybank alaptörvényét Tiler amerikai pénzügyi szakértő nyilatkozata

Budapestről jelentik: *Tiler* *Jermos*, a magyarországi népszövetségi főmegbízott mellé beosztott amerikai pénzügyi szakértő, *Smith* főmegbízott nevében nyilatkozott a sajtó képviselői előtt a szanalási munkálatok megkezdéséről.

— A főmegbízott — mondotta — teljes együttműködést óhajt a magyar kormánnyal. A népszövetség *Mr. Smith* mellé néhány külföldi pénzügyi és gazdasági szakértőt osztott be, akik már a legközelebbi jövőben Budapestre érkeznek; az olasz szakértő megérkezését holnapra várjuk. A népszövetség arra számít, hogy a magyar kölcsön jegyzésének nagy sikere lesz külföldön. Mielőtt azonban a külföldi kölcsönjegyzés megkezdődhetne, előbb a jegybank felállítását kell elvégezni.

A budapesti lapok *Tiler* nyilatkozatával kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a jegybank alaptörvényének jegyzése nagy sikerrel halad előre. *Hír* szerint az *előirányzott alaptörvényt a belső körök már ötven százalékkal tuljegyezték*, de amerikai, olasz, svéd és osztrák pénzügyi körök részéről is nagy érdeklődés mutatkozik a jegybank részvényei iránt.

Szászországra és Sziléziára is átterjedt a ruhr-vidéki bányászsztrájk

Félmillió munkást zártak ki a német bányatulajdonosok

Berlinből jelentik: A Ruhr-vidéken kitört óriási méretű sztrájk — illetőleg munkáskizárás, amely háromszázezer bányamunkást érint — rohamosan terjed. A szászországi bányatulajdonosok csütörtök reggel szintén kizárták munkásaikat és ugyanígy tettek a felsősziléziai bányavállalatok is, ahol a bányamunkások a ruhrvidéki társai mellett *szimpátia-sztrájkot rendeztek*.

A bányászok sehol sem akarnak nappali üzemben hét óránál és az éjszakai műszakban nyolc óránál tovább dolgozni. Az offenzíva tulajdonképpen a bányatulajdonosok részéről indult ki, mert *meg akarják törni a hét-, illetőleg nyolcórás munkaidő elvét*, amelyben a szocialista és kommunista bányamunkások szorosan összetartanak. Mikor a bányamunkások szakszervezetei látták, hogy a bányatulajdonosok között is nagy az összetartás, hajlandóknak

mutakoztak a munkaidő meghosszabbítására, de *a túlórázásért külön bért követeltek*. A bányatulajdonosok kijelentették, hogy az egy órai túlmunkáért nem fizetnek.

A harc, amelyben a munkások részéről félmillió munkás vesz részt, életre-halálra megy, mert *az egész német ipar létérdeke forog kockán s ezért igen hosszú sztrájkra kell elkészülve lenni*. Mind a két részen a végsőkig ki akarnak tartani. A bányászoknak ez idő szerint nincs jelentékeny sztrájkalapjuk, de a bányatulajdonosok sem bírják sokáig pénzügyileg. Hozzájárul a bonyodalom növeléséhez, hogy előreláthatólag a *megszálló katonai hatóságok is bele fognak szólni a bérharcba*. A bányatulajdonosok *csak napokig képesek a szállítástokat teljesíteni*, amíg a készletek a csuzdákön ki nem fogynak és ez a munkásokat kitarásra buzdítja.

Fajvédők a budapesti törvénytörések előtt

Lendvai Istvánt pénzbüntetésre ítélték, Budavárit felmentették

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt három érdekes sajtópört tárgyalt a budapesti büntetőtörvényesítők. *Lendvai-Lehner István* fajvédő képviselő, *Budavári László* az ismert ébredővezér és *Kiss Sándor* a »Nép« munkatársa álltak vádlóként a bíróság előtt, nagyrészt olyan ügyekben, amelyek már a magyar nemzetgyűlést is foglalkoztatták.

A ceglédi levél

Lendvai-Lehner Istvánt azért vonták felelősségre a bíróság, mert amikor bekerült a nemzetgyűlésbe, 1923 május 5-én *A Nép*-ben levelet intézett a ceglédekhez, amelyben durván végigkritizálta a kabinet tagjait, végigkritizálta a kabinet tagjait. *Gróf Bethlen* Istvánt mindenható gróf unak titulálta, a népjóléti minisztert vaféjű miniszternek, a lakásügyek nyomorítójának, az igazságügyminisztert olyanak, aki félbolodokkal gratuláltat magának. *Hatalmas* politikai Zérókról beszélt, majd elmondta, hogy *alvilági helyre került, ahol csőcselék-szellem uralkodik*, ahol a *becsületszó nem kötelező és ahol minden a zsebéreken mulik*. *Zsidókabarának, tingli-tinglinak* nevezte el a nemzetgyűlést, *latrok barlangjának*.

A magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétség címén helyezte vád alá *Lendvai-Lehner* Istvánt a vádtanács. A csütörtöki tárgyaláson *Lendvai-Lehner* kihallgatása során kijelentette, hogy cikkét egyetemes nemzeti érdekből írta és annak minden sorát fentartja.

Ulain *Ferenc* dr. védő, kérte az eljárás felfüggesztését mindaddig, *amíg a kecskeméti törvénytörés nem tisztázza az ingyenrésztvevények kérdését*, hogy így beigazolást nyerjenek védenec állításai. A bíróság elutasította *Ulain* felfüggesztést kéri indítványát.

A vádat képviselő *Dolowschidk* ügyész kétmondatos vádbeszéde így hangzott: A cikk valótlan és igen sértő kifejezésektől annyira hemzseget, hogy a vádlott csakugyan elkövette a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése elleni vétséget. Ennek értelmében kérem megbüntetését.

Ulain védőbeszédét azzal kezdi, hogy a nemzet és a nemzetgyűlés nem egy. Az a törvénycikk, amelyre a vád hivatkozik, nem *Lendvaira* szerkesztődött, hanem *azokra, akik az emigráció leple alatt gyalázzák a nemzetet*. Ezután azt bizonyítja,

hogy az inkriminált kifejezések nem sértők a mai nemzetgyűlésre, majd az *ingenyrésztvevények ügyéről* beszél és kijelenti, hogy *a csonka névsort annak idején ő adta Nagy Emil kezébe*.

A bíróság ezután tanácskozássra vonult vissza, majd kihirdette ítéletét, amely szerint *Lendvai-Lehner* Istvánt a nemzetgyűlés kárára elkövetett *becsületsértés és rágalmasz* vétségében mondták ki büntetőnek és ezért *350.000 korona pénzbüntetésre ítélték*.

Budavárit fölmentették a nemzetgyűlés vádjával

Budavári László tanító, volt nemzetgyűlési képviselő nemzetgyűlés vádjával terheltlen állott a törvénytörések előtt, mert *Horthy* *Miklós* kormányzóhoz írt nyílt levelében éles hangon állást foglalt a kormány ellen. »A valódi hatalmat — írta a cikkben — Magyarországon idegen faja és annak aljas szolgálói tartják kezükben. A felelős kormányférfiak elárulták a nemzet érdekeit s közpredának dobták oda.« A cikk végén a zsidó sajtó ellen kelt ki és arra kérte a kormányzót, hogy teremtsen rendet a közállapotokban.

A főtárgyaláson *Budavári* azzal védekezett, hogy *hazafias érzésből* követte el cikkét:

— Az akkoriban történt *megrendítő* dolgok hatása alatt írtam a cikket — mondotta. — *A destruktív* lapok és a nemzetgyűlés bizonyos frakciója akkor követelte a bécsi szökevények hazabocsátását és a zalaegerszegi internálótábor felosztatását. Támadások indultak meg a numerus clausus ellen is és *egyéb szerencsétlenségek is történtek*. Ezért kértem a kormányzót, hogy hatalmi szavával állítsa meg a *pusztító* vést.

A bíróság elutasította *Budavári*-nak a bizonyítás elrendelésére vonatkozó kérését és *mástól perces tanácskozás után felmentette a vádlót*. A *Schadl*-tanács indokolása szerint a cikkíró a haza sorsán aggodízik és ezért jaiszóval kiált a legelső magyar emberhez, a kormányzóhoz, hogy fekezze meg a haza belső ellenségét. *Ez nem nemzetgyűlés, ez a magyar haza sorsán töprengő ember hangja*. Hazafias felbuzdulásában *a szíve szólal meg ebben a cikkben a belső ellenséggel szemben*, ezért ez a cikk nemhogy a nemzetgyűlés kritériumát merítene ki, hanem *éppen ellenkezőleg: egy a haza aggasztó állapota miatt szorogó szívvé hazai felajdulása*.

Dr. Dolowschidk *Mihály* ügyész a bíróság ítéletében megnyugodott és így az jogerőssé vált.

Az arisztokráciát támadni: egy hónap

Ugyancsak a *Schadl*-tanács tárgyalta *Kiss Sándor* tanítóképző-intézet igazgató sajtópörtét, aki *A Nép* című fajtvedő-lapban a főnemesség elleni írt cikksorozata miatt osztályellenes izgatásért került a vádlottak padjára.

A cikkben a főnemesség pártoskodásáról, önzéséről ír a cikkíró. Elmondja, hogy a mágnásosztály szövetségben áll a zsidósággal és busás hasznat húz ebből a szövetségből. Ezért *hazaárulók*. A főnemesség idegen eredetű. Nem is kell az *Odesz*-*calchiak*, *Windischgraetz*-ek és *Hattvaniak* idegen eredetét kimutatni, de még az *ősmagyar* eredetű *Apponyi* és *Batthyány* grófi családok is keresztelve vannak idegenekkel. Ezután rátér a cikk arra, hogy *tökéletesen egy nyelven sem tudnak a főnemesek magyarul* seholgy. *Fiatal*-*ságuk* mulatozással, nocsábitással, orfeumokban, tivornyákban, kártyázásban telik el és így készülnek elő a nemzet vezetésére. A legnagyobb bűnük az, — tér rá a cikk a legfőbb okra — hogy a fajvédőmozgalmakkal nem törődnek. Az ébredőket nem segítik. *Egyetlen egyesület* alakítottak a *MOVE* kigurtyolására. Ez a szövetség a *MORSz*, a Magyar Országos Ricsaj Szövetség, amely országos ricsajok, estélyek és balok rendezésével foglalkozott. A cikksorozat ezután idézetekkel bizonyította, hogy *Tisza*, *Andrássy* és *Apponyi* nem tudnak becsületesen magyarul.

A főtárgyaláson *Kiss Sándor* kérte a valódiság bizonyítását. *Gömbös*-*sel* és *Eckhard*-*al* kívánta bizonyítani, hogy a mágnások nem törődnek a fajvédő-mozgalommal, azonkívül *Károlyi Mihály emlékiratának beszerzését indítványozta*, amely *hiteven* lefesti a főnemesek neveltetését.

A bíróság nem rendelte el a bizonyítást és izgatásért elítélte egy hónapra *Kiss Sándort*. A hazafias buzgalmat az ítélet indokolása ebben az esetben is megállapította.

Bródy Sándor súlyos beteg

Azt képzeli, hogy hiányzik a lába

Bródy Sándor állapota — mint Budapestről jelentik — néhány nap óta válságosra fordult. A világhírű magyar író több, mint háromnegyed év óta a *Grünwald*-szanatóriumban fekszik betegen, teljesen elhagyatottan, testileg és lelkileg összeroskadva. Őt fián kívül nincsenek látogatói; akik kullansként tapadtak hozzá és kihasználják, míg ünnepeket kedvence volt a közönségnek és amíg a szerencse dédelgette, azok most, hogy beteg és tehetetlen, tudni se akarnak róla. A *tanítónő* írja, akit fénykorában valódiságos udvarvett nyomban körül, ahol megjelent, betegsége óta rettenetesen szívére vette, hogy mindenki elhagyta, kedélyállapota lassankint egészen elborult és komoly aggodalomra ad okot. Az ősz író gyerekesen viselkedik, senkit sem akar megismerni és *állandóan arról panaszkodik, hogy hiányzik a két lába*. Orvosainak, akik az ellenkezőjét bizonyítani igyekeznek előtte, nem hisz, azzal vádolja őket, hogy hazudnak.

— Csak be akartok csapni, fiúkák — mondotta a szanatórium főorvosának — amíg fiatal voltam, addig meg volt a lábam, de most már hiányzik.

Sokat kesereg amiatt is, hogy nem engedik *dohányozni*. Betegsége rendkívül súlyos, de az orvosok véleménye szerint katasztrófától nem kell egyelőre tartani.

Nagyarányu dinárhamisítást lepleztek le Szegeden

Bankó-gyár a röszei tanyákon

Szegedről jelentik: Néhány hét óta különösen a Szeged környéki falvakban igen sűrűn fordulnak elő gyanús 100 dináros bankjegyek. A szegedi rendőrség hetek óta tartó nyomozás után néhány nappal ezelőtt leplezte ezt a nagyarányú dinárhamisítási bűnügyet. Az egyik szegedi éjjeli mulatóhelyen Roskovics Lajos dinárokkal akart fizetni. A dinárok gyanúsaknak tündek fel a tulajdonosnak, aki rendőrt hívott. Roskovicsot előállították a szegedi rendőrség központi ügyeletére, ahol nyomban megállapították, hogy a 100 dináros bankjegyek hamisak. Kiderült, hogy Roskovics Halász József szegedi lakostól kapta a dinárokat. Halász József viszont Kis István volt

szegedi jegyzőtől kepta a hamis bankjegyeket.

Megállapította a rendőrség, hogy Kis István már hónapok óta foglalkozik a Szeged melletti Röszei tanyákon iparszerűen a 100 dinárosok hamisításával. A rendőrség emberei ki is mentek Röszkére, ahol az egyik eldugott házban egy teljesen felszerelt bankjegyhamisító műhelyre bukkantak. Tegnapelőtt sikerült Kis István is elfogni, aki műhelyét megnagyobbítva, a fővárosba akarta áttenni, hogy ott mindenféle bankjegyek hamisítását is elvégezze. A helyszínen mintegy 1000 darab hamis 100 dinároost találtak elrejtve.

Kis István és társait átadták az ügyésznek.

Orosz csapatok a Dnyeszter mellett összeütköztek a román csapatokkal

Kamenev és Trockij szemleutja

Berlinből jelentik: Revali jelentés szerint Kamenev és Trockij május 3-án Kamenev-Podolszkba érkeztek, ahol megszemlélték a szovjetszerepeltet.

Más jelentések szerint az orosz és román csapatok között május 4-ikére virradó reggel összeütközés volt a Dnyeszter mellett. Az össze-

ütközésnek mindkét részről több halottja volt.

A berlini román követ az újságírók kérdésére kijelentette, hogy a román-orosz csapatok között a Dnyeszter partján napirenden vannak az összeütközések, amelyeknek nincs azonban semmi komolyabb jelentőségük.

A munkásnak Amerikában sincs jó élete

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

IX.

A munkásviszonyok nem jők most az Egyesült-Államokban. Beutaztam nemcsak Newyork környékét, de New-Jersey, Pennsylvánia, Ohio, Kentucky és West-Virginia állam egyes ipari és bányavidékeit; jártam Marylandban is: mindenki panaszkodik, a munkások helyzete szemmel láthatólag romlott, kevés a munkanap, szaporodik a munkanélküliek száma, a bányavidékeken, főként West-Virginia-ban kizárások, sztrájkok, sőt véres összeütközések vannak napirenden: egyrészt a tultermelés, másrészt a választások okozta bizonytalanság. Az Unio bányái, üzemei, mezőgazdasági produkálása túlfelldött, illetve a nagy világfogyasztásra berendezett e termelésnek minden elegendő piac. Európa lezülött, elszegényedett: nem tudja felvenni, még kevésbé megfizetni Amerika termékeit. Ezért érthető, hogy hangulat tudott kialakulni Európa munkanélkülieinek idezőnlése — a bevándorlás — ellen és olyan visszafojthatatlan a vágy: talpraállítani Európát, hogy meg tudja fizetni Amerika termékeit.

Az elnökválasztás előtt különben is meg szokott csappanni a munka. Nagy különbség az, hogy republikánus uralom jön, amelyik kedvez a kapitalizmusnak, vámvédelmi alapon áll, vagy demokrata-uralom, amelyik le akarja nyomni a vámokat? Már pedig most erős lesz a harc és erősen kezd a lelkekben kialakulni a hangulat a még nem létező — radikálisabb, haladóbb és a szocializmus felé közeledőbb — harmadik párt iránt.

Tavalyról a termelés körülbelül 25—30 százalékkal esett vissza, ami azt jelenti, hogy ennyivel emelkedett a munkanélküliek száma és ennyivel esett a munkabérek összege is.

A munkások szervezkedése napról napra erősebb iramú. Uniókba — szervezettekbe tömörülnek, — amelyeknek itt nincs politikai színezet és ez

az oka annak, hogy Amerikában csak a bevándorlottak közt van egy igen jelentéktelen, kis szocialista töredék és e munkásországban a szocialisták mindössze egyetlen képviselőset tudtak szerezni.

A gyárak és bányák a legelképezhetlenebb terrorral akadályozzák meg munkásaik megszervezését, a szervezkedés mégis folyik és ahová a szervezettek betették a lábukat: megindult ott a harc, sztrájkokkal, kizárásokkal, nem ritkán véres összeütközésekkel, amelyeket a szervezett munkások robbantanak ki a velük szemben letört szervezetlen, igen alacsonyrendű — nagyobbára kisázsiai, kínai, japán, olasz, orosz, dél-szláv és magyar — elkeseredett és éles ugryvezezt sárga munkások ellen.

A gyárosok és bányák sokhelyt becsukják a szervezett munkások telepeit és leszállított munkabérekkel dolgoztatnak ott, ahol szervezetlenek vannak. Tehát a szervezett munkások bérét nem lehet leszállítani és ezért őket vagy kizárják vagy kevés munkanapot dolgoztatnak velük, viszont a szervezetlenek bérét redukálják, de kapnak ezek munkát és hetenként hat munkanapot is dolgozhatnak.

A szervezetlen bányász és munkás most dolgozhatnak évente 200 munkanapot is átlagban, de nem keres többet havi 120 dollárnál. A szervezett, ha jól megy — évi 100 napot dolgozik (ha dolgozik) és keres ugyanennyit, acélgárakban viszont megkeresnek 3 dollár 35 centet naponként, amhez olcsóbb lakás és élelem járul, de viszont szintén nincsen mindig munka.

Voltam bányákban; ahol heti 3 napot dolgozhatnak csak a munkások. Láttam Meekes-Poortban, Homsteadon, Pittsburg környékén, hogy mint bocsatották a Carneggie, Westinghouse-gyárak és a tröszt többi mamuth-telepe szélnek a munkások tizezeit. Sok magyart és főként szlávot. És láttam, hogy mint vándorolnak a munkásrajok, amelyek

munkát keresnek és élnek állandó vándoréletet; löki őket a sors északról-délre, nyugatról-keletre és vissza aszerint, hogy hol szüntették be a munkát és hol nyílt rövid időre munkaalkalom.

A piactalanság és a tultermelés oly nagy, hogy homok helyett szénnel töltik fel a vasúti sínek mentét, lábán szárad a gyümölcs Floridában és nem vics az, hogy a tengerbe vagy az Erje-Michigan-Oritario tavakba sülyeszti a tultermelés eladhatatlan termékeit. A Balkán és Magyarország megélné abból, amit itt most kénytelen-kelletlen elfecsérelnek.

Ez az ország szinte ijesztően gazdag, de mindent megölnek a nagy távolságok. Ezért van az, hogy a puhaszén legapraja 75 cent és mégis 2 dollár 25 cent lesz, mire a fogyasztóhoz kerül. A

jobb puhaszén 1 dollár 50 cent tonnánként és mégis 9 dollár lesz a fogyasztónál — anélkül, hogy bárki is uzso-ráskodna, — mert hiszen a fuvar kitesz 2,50—3,50 dollárt tonnánként a legközelebbi piacig.

Az autógyártásban olyan óriási példával már a tultermelés, hogy az alig fokozható tovább. Tavaly 13 millió autó után fizettek adót. Hiába építettek az autógyárosok nagyszerű utakat, hogy az autó lefőzze a villanyost, sőt a vasutat is, a felvevő képességének is van határa. Nagyon félnek, hogy nagy összeroppanás lesz ebben és például Detroit város, amelynek lakosságát pár év alatt 200.000-ról majdnem egy millióra emelte a Fordgyár, összeroppanhatik.

Kun Andor.

A szeszfőzési engedélyek panamája

A novisadi rendőrség letartóztatott egy pénzügyári ellenőrt

Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség néhány nap óta nagyszabású bűnügyben folytat nyomozást. A novisadi kerületi pénzügyigazgatósághoz ugyanis már régebben feljelentések érkeztek több pénzügyigazgatósági tisztviselő és pénzügyőr ellen, akik a feljelentések szerint súlyos visszaéléseket követtek el.

A pénzügyigazgatóság a feljelentésekről értesítette a rendőrséget, amely megindította a nyomozást és szerdán letartóztatta Bozsicsics Iván pénzügyári ellenőrt, akit főnöke a feljelentések alapján közokirathamisítással, csalással és hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádol. A rendőrség Bozsicsics lakásán házkutatást tartott, amely alkalommal oty iratok kerültek a rendőrség kezébe, amelyekből kétségtelenül megállapítható, hogy Bozsicsics bűnös manipulációkat folytatott s illegális úton sok pénzt szerzett. A lefoglalt iratokból a rendőrség megállapította, hogy Bozsicsics nagyobb összegeket kölcsönzött magas kamattal. Így többek között megtalálták egy petrovaradini kereskedőnek

harmincöt ezer dinárról szóló előismervényét is, aki annyi kölcsönt vett föl a kisfizetési hivatalnoktól. Azonkívül a rendőrség ötvennyolcezer dinár készpénzt is talált Bozsicsics lakásán, amit szintén lefoglalt.

Bozsicsics kihallgatása alkalmával beismerte, hogy többeknek adott szeszfőzési engedélyt és egy-egy engedélyért tíz-huszonöt dinárt kapott. Azonkívül bevallotta, hogy üzelméről a pénzügyigazgatóság két tisztviselője is tudott. A rendőrség most a két tisztviselő, valamint őt kereskedő ellen is folytatja a nyomozást. A kereskedők ellen megvesztegetés miatt indul eljárás.

A letartóztatás híre Novisadon nagy meglepetést keltett, mert Bozsicsicsről, aki a legjobb társaságban fordult meg és elegánsan, költséző módon élt, mindenki azt hitte, hogy vagyona van és innen fedezi nagy kiadásait.

A pénzügyigazgatóság ellenőrző osztálya megállapítása szerint Bozsicsics körülbelül öt-hatszáz ezer dinárral károsította meg az S. H. S. államot.

Megakarják szüntetni a szubotici póstai vámhivatalt

Novisadon fogják elvámolni a külföldi postacsomagokat Subotica városának kell helyiséget adni a vámhivatal számára

Csütörtökön délben Szuboticára érkezett dr. Dimitrijevic Vászva vámvezérigazgató, a beogradi vámvezérigazgatóság vezetője, titkárnak és Szimics váminspektornak kíséretében, hogy személyesen vizsgálja felül a szubotici fővámhivatal ügykezelését és foglalozzék a kereskedőknek a vámhivatal ellen emelt panaszaival.

Dimitrijevic vezérigazgató csütörtökön délután a külföldi postacsomagok vámkezelését vizsgálta felül és a legnagyobb meglepetéssel állapította meg, hogy az ország egyik legforgalmasabb vámhivatalának a postacsomagok elvámolására milyen primitív helyiségek állnak rendelkezésére. A kis, bádógból összerakott ideiglenes raktárban ezrével fekszenek a naponta nagy tömegben az egész Vajdaság számára érkező csomagok, amelyeket ebben a raktárban nem lehet olyan rendszeresen elhelyezni, hogy az elvámolás pontosan és gyorsan megtörténhesék. A vezérigazgató szerint nem a vámhivatal tisztviselőin mulik az, hogy a kereskedők csak hosszas várakozás után juthatnak csomagjaikhoz, hanem azon a tényen, hogy a mosani raktár beosztása lehetlenné teszi a gyors és pontos munkát.

Ennek megállapítása után Dimitrijevic vezérigazgató kijelentette, hogy a jövőben nem fogja megengedni, hogy ebben a raktárban történjék a vámvizsgálat, mert ő is lát-

ja annak a súlyos hátrányait, hogy a kereskedők késedelmesen juthatnak árujukhoz. Szükségesnek tartja tehát, hogy megfelelőbb raktárt és irodahelyiségeket kapjon a szubotici vámhivatal, mert ha ez nem történik meg, úgy a szubotici postai vámhivatalt Novisadra fogja a legelővidebb időn belül áthelyezni. Ezzel kapcsolatban a vezérigazgató még csütörtökön délután átiratot intézett Gyorgyevics Dragoszláv főispánhoz, Malagurszki Albe polgármesterhez és a Szubotici Kereskedők Egyesületéhez, amelyben kéri, hogy Szubotica város bocsdáson a vámhivatalnak megfelelő helyiségeket rendelkezésére. Pénteken délelőtt személyesen is fel fogja keresni a főispánt és a polgármestert, hogy velük a vámhivatal ügyéről tárgyaljon.

Ezzel kapcsolatban a Szubotici Kereskedők Egyesülete körében az az eszme merült fel, hogy a város engedje át a kereskedelmi iskola Aleksandrova-ucca 13. sz. alatt levő háromemeletes épületét, amely most csaknem teljesen üresen áll és amely nagyon alkalmas volna a vámhivatal és a vámraktárak elhelyezésére. Dimitrijevic vezérigazgató kijelentette, hogy ebben az esetben visszahelyezi a lakáshidny miatt Szuboticáról elhelyezett vegyvizsgáló állomást, újabb tizenöt vámhivatalnokot helyez Szuboticára és garantálja, hogy minden vámküldemény eldtézése huszonnégy

óra alatt meg fog történni. Az épületért az állam hajlandó megfelelően magas bért fizetni a városnak.

A Kereskedők Egyesülete ebben az ügyben valószínűleg a legközelebbi napokban gyűlést fog tartani és felkéri a városi hatóságokat, hogy az épület átengedésével tegye lehetővé a vámhivatal munkáját, mert ez nemcsak a helyi kereskedelemnek, hanem a városnak is érdeke. A Magyarország, Csehszlovákia és Ausztria felé irányuló vasuti és postai forgalom legnagyobb része a szubotici vámhivatalon keresztül nyer lebonyolítást és természetesen, hogy az ország egyik legforgalmasabb vámhivatalának megfelelő helyiségekre van szüksége.

Öngyilkos lett

mert halálraítélték a nagybátyját Felboncolták a nagyrépustai gémeskut halottját

Szentáról jelentik: A nagyrépustai gémeskutban talált férinholttestben Novák János felsőhegyi gazdálkodó felismerte februárban eltűnt husz éves fiát. Mínt hogy az a nyomatékos gyanu merült fel, hogy a fiatal Novákot meggyilkolták, a szentaj rendőrség széleskörű nyomozást indított a rejtélyes ügy kiderítésére. A boncolás, amelyet Meri Sándor dr. és Vajda Lajos dr. orvosok szerdán délután végeztek, nem tisztázta az ügyet. A hulla feloszlása annyira előrehaladott állapotban van, hogy a halál okát az orvosok már nem tudták megállapítani. Külös sérülések nyomait nem fedezték fel a holttesten.

Az ügyet különösen az teszi rejtélyessé, hogy az áldozat unokaöccse volt a két évvel ezelőtt agyonlőtt Novák Jánosnak, akit fia, Novák Péter gyilkolt meg és a bíróság halálra ítélte. A rendőrség most azt igyekszik megállapítani, hogy nem lett-e öngyilkos a gémeskutban talált halott; a kihallgatott tanúk ugyanis azt vallják, hogy rendkívül szívére vette Novák Péternek halálraítéletét és nem lehetetlen, hogy a családját ért szégyen miatt szánta rá magát a halálra.

Egy visszatért hadifogoly kálváriája

Nem akarnak ráismerni a testvérei

Szentáról jelentik: A szentaj Tornyospusztai lakosságát napok óta különös eset foglalkoztatja. Egy katonai, aki Szabados Jánosnak mondja magát és azt állítja, hogy a szentaj Tornyosról vonult be katonának kilenc évvel ezelőtt, váratlanul hazaérkezett a hadifogságból. Szabados János visszaérkezését vegyes érzelmekkel fogadta két fiutestvére, akik nem akartak ráismerni, sőt amikor beállított hozzájuk csalónak nevezték, megverték és kidobták a házukból. Fivérei azt állítják, hogy csaló és semmi közük sincsen hozzá, jöllehet felesége és néhány szomszédja is kétségtelenül ráismertek. A titokzatos hadifogoly tetten harminc lött seb van, köztük egy fejlődés, amely miatt memóriája fogyatékos, beszélőképesége pedig néha órákig cserben hagyja. Akik fölismerik benne az igazi Szabados, pártfogásukba vették testvéreivel szemben, akik semmiestre sem ismerik el testvériknek. A szentaj rendőrség eljárása során eddig negyven tanut idézett meg a furcsa ügyben. A tanúk szerint Szabados birtokrész illeti meg és ezért nem akarja családjá befogadni a beteg és tehetetlen rokkantat. A nagybeteg rokkant most a jöllelki tanyaik vendége, akik ellátást és szállást adnak neki, úgy remélik, hogy Szabados a törvény ismét visszahelyezi jogaiba, ahonnan testvérei ki akarják hajtani.

A 48-as szoba rejtélye

A gyilkos francia kapitány bűnügyének második napja

Beogradból jelentik: A titokzatos körülmények között meggyilkolt Iselli svájci kereskedő ügyében a beogradi bíróság csütörtök délelőtt folytatta a tárgyalást. Először felolvasták a helyszíni szemléről szóló jeentéseket, amely konstatálja, hogy a 48-as szoba ablakából nem lehet a terrasra ugrani anélkül, hogy a menekülő súlyos zuzódásokat szenvedne. Szakértők véleménye szerint a szobában levő szekrényben, ahol Carlier előadása szerint az állítólagos gyilkos rejtőzött, senki sem tartózkodhatik húzamosabb ideig, a fűtőtest miatt. A revolvért épp úgy ki lehetett dobni az ablakon az uccára is, mint az udvarra és nem látszik valószínűnek az a feltevés sem, hogy a gyilkos az ágy alá bujt.

A tanúk kihallgatása

Ezután rátértek a tanúkihallgatásokra. Több fontos tanu nem érkezett meg a tárgyalásra. A megjelentek közül elsőnek Mihalicics fegyverkereskedőt hallgatták ki, aki kijelentette, hogy a Pallas-szállóbéli bünténnél használt revolver golyóján belga gyári jel van, de a golyó francia gyártmányu. Ezt az ellentmondást a fegyverszakértő nem tudja megmagyarázni.

Garnier francia orvos, aki Isellit gyógykezelte, elmondotta, hogy Carlier annak idején felkereste, mint Iselli jóbarátja és kérte, hogy vizsgálja meg beteg barátját. Arra a kérdésre, hogy milyen betegséget konstatalt, azt válaszolja, hogy ennek elhallgatására az orvosi titoktartás kötelezi. Előzetes kihallgatása alkalmával mindent elmondott, amit elmondhatott. Ezek közül fontos az,

hogy Iselli az utóbbi napokban jobban érezte magát és ő megengedte neki, hogy október 15-én elutazhasson. Utoljára október 10-én kezelte, azóta nem látta.

Halála itélet emberek voltunk

A védő kérdése után a tárgyalás elnöke intézett kérdéseket a vádlotthoz.

— Igaz-e — kérdezte az elnök — hogy amikor Beogradba érkeztek, együtt vacsoráztok Isellivel?

— Igen, a szobában.

— Miért nem a vendéglőben?

— Így szoktuk meg — felelte Carlier — Zürichben is mindig Iselli lakásán étkeztünk.

— Hogyan magyarázza azt, hogy Iselli ételében mérget találtak?

— Bizonyára egy harmadik személy keverte bele.

— Hogyan lehetséges az, hogy abban az orvosságban is mérget találtak, amit ön adott be neki?

— Amíg az asztalon állt, addig teheték bele. Isellit nagyon gyűlölték azok, akik ellen háborut viseltünk. Már Zürichben is kapott névtelen leveleket...

— Hogyan lehetséges az, hogy önt nem bántották?

— Mindketten halálraítélet emberek voltunk. Engem is meg akartak gyilkolni Bukarestben. Most bizonyára azért végeztek csak Isellivel, hogy a gyilkosság gyanúja rám háruljon.

Ezután azokat a gyógyszereszeket hallgatta ki a bíróság, akiktől Carlier az orvosságokat vásárolta. Utánuk pedig a szálló portását, akiknek jelentéketlen vallomása után a tárgyalást felfüggesztették és holnapra halasztották.

HIREK

Panama a málnaszörppel

— Szomorú szerelmi széphistória —

A narancsoskisasszonynak nincs különösebb ismertetőjele én legalább még nem vettem rajta észre semmit, limonádét drul, meg narancsot, meg savanyucukrot. A temérdek savanyuság dacára azonban ő egy egészen édes kis nő. Ez nem bandlis bök, vagy főzés, ez a legdrágább, legjölhíszőbb, mondhatni desztillált hódolat egyszerű proletár személye iránt. A pultja körül esznek-isznak, némelyik szomjas ember valósággal dözöl és tozódik a málnaszörppel, mint egy ókori oligarcha és saját szemémmel láttam, hogy egy fiatal mánikürös hölgy ötperc alatt legalább félköcsöllővereket sülyesztett el. Nem a ridiküllébe. És semmi baja se lett tőle. De a feketeszemű narancsoslányt még sohasem láttam narancsot enni. Kővér, idős asszony felügyel rá és segítkezik neki, ha nagyobb a forgalom. A feketeszemű kislány szabadon tesz-vesz, de ez nem egy komoly szabadság. A narancsos lány rab, akár egy kaszirnő, vagy gépirókisasszony, vagy pénztárosnő a harmadosztályu vasuti csarnokban. Ők valamennyien testvérek.

A pult elé egy jölképű, szöke fiatalember állott és a narancsoskisasszony, aki a jelek szerint különösen jölzívvel volt a fiatalemberkéhez, duplaadag málnaszörpöt öntött a szódavízbe. Olyan szemfényvesztő gyorsasággal csinálta, hogy tulajdonképpen csak egynek látszott az egész, de a szárnyú öregasszony sasszeme nyomban felfedezte ezt a szimpátiát és nagyon dühös lett és látta a szive rettenetben azért a rongyos kis kupica málnáért, hogy majd leszakadt, de előttünk nem merete annyira kihangsúlyozni a felháborodását, csak sárnga fogai közül mormogott az imponzáns kebleibe és gyilkos tekintetét úgy megtorgatta a narancsoskisasszony lehergélésében, mint egy tört. Veszedelem

gonosz lélek bujt meg benne. És láttam, hogy a pult alatt teljes gőzerővel rálepett a narancsoskisasszony gyanúlan jölbbára, mint egy varrógéppédára és hallatlan ambicióval minden dádz dühét, smucigságot és vénséges vén irigységét lepeddázta a szegény szerelmes narancsoskisasszony tyukszemén.

(T.)

— Radonics Jován Szuboticán. Radonics Jován, a szubotici kerület radikális képviselője vasárnap Szuboticára érkezik. Radonics képviselő ez alkalommal több, a pártot érintő ügyben fog tanácskozást folytatni a radikális-párt helyi vezetőségével és a hatóságok vezetőivel.

— A népszövetségi ligák uniójának kisebbségi konferenciája Béciben. Béciből jelentik: A népszövetségi ligák uniójának kiküldött jogügyi bizottsága zárt konferenciáján tárgyalja a nemzeti kisebbségek problémáját. A konferencián megvitattásra kerülnek mindazok a módzatok, amelyek jogot adnak a kisebbségeknek arra vonatkozólag, hogy saját államuk esetleges elnyomó törekvéseivel szemben igénybe vegyék az erre hivatott testületek, a Népszövetség és a hágai döntőbírság segítségét. A konferencia határozatait a Népszövetség elé fogja terjeszteni jóváhagyás, illetőleg elfogadás céljából.

— Eredménytelenül végződtek a francia-román tárgyalások. Párisból jelentik: A francia lapok jelentése szerint azok a külföldi sajtóban elterjedt hírek, hogy Franciaország és Románia között katonai szerződés jött létre, nem felelnek meg a valóságnak. Duca román külügyminiszter már elutazott Párisból és ha a román királyi pár Svájból visszatér Franciaországba, folytatni fogják a megkezdett tárgyalásokat, amelyek azonban csak a két ország közötti jóviszony megszilárdítását célozzák. A két vezérkar közötti formális együttműködésről semmi körülmények között sem lehet szó.

— Jászi Oszkár elutazott Amerikából. Newyorkból jelentik: Jászi Oszkár Amerikából visszautazott Európába. Elutazása előtt a newyorki magyarság Ady-estélyt rendezett, amelyen Jászi előadást tartott Ady költszetéről, valamint Magyarország jövőjéről.

— Starakaniszáról újabb százötven ember vándorolt ki. Sentáról jelentik: Starakaniszáról csütörtökön újabb százötven ember vándorolt ki Braziliába. A kivándorlókat két vasuti kocsiiban elhelyezve indították utnak.

— Bérmozgalmat indítottak a beocsini cementgyár munkásai. Noviszadról jelentik: A beocsini cementgyár ezeröttszáz munkása bérmozgalmat indított. A munkások ötven százalékos béremelést követelnek és amennyiben a gyár igazgatósága követeléseiket visszautasítja, sztrájkba lépnek.

— Befejezés előtt az apatini földtagosítás. Apatinból jelentik: Az apatini földtagosítás, amelynek munkálatai 1922. szeptember havában indultak meg, befejezéshez közeledik. Az apatini gazdatisádalom körében, mint annak idején megirtuk, nagy ellenzésre talált a tagosítás elrendelése. A földtagosítás ellen küzdő birtokosok végre megbárátkoztak a tagosítás gondolatával, úgy, hogy két év után a nyár folyamán teljesen befejezik a tagosítást. A tagosítást végző bizottságnál az elmúlt napokban az apatini ipartelepések azt a kérésüket fejezték ki, hogy földjeiket a gyárak, illetve ipartelepek közelében kaphassák meg a zavartalan termelés bizottsága érdekében. Mint értesülünk, a bizottság helyt adott a kérésnek, amelyet a parcellázás folyamán minden egyes osztagban figyelembe vesznek.

— Vizsgálat a szubotici vasuti postahivatal ellen. Csütörtökön Szuboticára érkezett a noviszadi postaigazgatóság megbízásából Pavlovics Branko inspektor, hogy a szubotici 2. számú postahivatálnál a Molnár Brunó ellen a postai vámsomagok kezelésével kapcsolatban felmerült vádak és panaszok ügyében vizsgálatot folytasson. A vizsgálat előreláthatóan egy hétig tart.

— Sztrájkra készülnek az osztrák állami tisztviselők. Bécsből jelentik: Az ausztriai állami tisztviselők legutóbbi mozgalmat indítottak fizetési javítás végett. Ha a kormány követeléseiket nem teljesíti, sztrájkba lépnek.

— A szovjet retorziója a berlini kereskedelmi delegáció tagjainak letartóztatása miatt. Berlinből jelentik: Az orosz kereskedelmi delegáció helyiségében tartott házkutatás és a delegáció személyzetének letartóztatására a berlini orosz követség most azzal a retorzióval válaszolt, hogy a német pénzügytervezetekben elhelyezett szovjet pénzeket visszavette és a Németország és a szovjet között kötött üzleteket stopirozta. Ezáltal nyolc millió dollár került ki Németországból. Az incidenst egy választott bíróság elé utalják.

— Javítják a becskereki uccák követését. Becskerekéről jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy az uccák utburkolatát, amely már igen rossz állapotban van, alapos javítás alá veszi, a közvetlen uccákat pedig kavics-burkolattal látja el.

— Eredeti operett-előadás Adán. Május 11-ikén Adán ujából színre kerül Piller György katolikus főkantór „Drága kedvesem” című eredeti operettje. Ugy a szöveg, mint az operett zenéje a szerző eredeti alkotása. A darabot részben új szereposztással adják elő.

— Halálos baleset picézés közben. Becskerekéről jelentik: Szulin Dusan itobeli 19 éves fiatal földműves a Begában picézett. A fru egyszer tulerős len-dülettel dobta a picét a folyóba úgy, hogy elvesztette egyensúlyát és a folyóba zuhant. Kétségbeesetten küzdött a habokkal, de a sebes folyam elragadta és belefúladt a vízbe.

— **A becskerekeli független demokráta-párt szervezkedése.** Becskerekéről jelentik: A független demokráta-párt központi bizottsága csütörtökön délután 4 órakor a klub helyiségében ülést tartott, amelyen párt-szervezkedési ügyeket beszéltek meg. A bizottság üdvözlő táviratot intézett **Pribicsevics** Szvetozár miniszterhez, amelyben tudatta vele, hogy a párt listavezetői tisztségét neki ajánlja fel. Egyszermind szervező-bizottságot választottak.

— **A Máv-ot nem adják bérbé.** Budapestről jelentik, hogy a magyar kormány ma minisztertanácsot tartott a Máv. szanalása ügyében. A minisztertanács után Korányi pénzügyminiszter az újságíróknak kijelentette, hogy elvetették azt a tervet, hogy a Máv-ot bérbeadják.

— **Uj tanár Szentán.** Szentáról jelentik: Drágin Alexa, a szentaj főgimnázium helyettes tanára a beogradi vizsgálobizottság előtt sikerrel tette le a tanári vizsgá.

— **Gyűrűtolvaj mázoló.** Dr. Sztipics Károly városi tiszti főügyész feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásáról elloptak egy huszere dinár értékű gyűrűt. A rendőrség megindította a nyomozást és szerdán letartóztatta a gyűrűtolvajt Kibil Károly szubotocai mázolósegéd személyében, aki a tiszti főügyész lakásán dolgozott és így tudott hozzáférni az értékes gyűrűhöz. Kibil Károlyt átadták a szubotocai ügyészségnek.

— **Két és félvi börtön embe-ölésért.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék dr. Masirevics Brankó törvényészi elnök vezetése mellett csütörtökön tárgyalta Kozma Imre husz éves bogojevói gazdálkodó bűnügyét, aki Szalovszki György 22 éves gazdálkodót uccai verekezés közben agyon-szurta. Megállapítást nyert, hogy 1923 október 21-ikén este Szalovszki György barátjával, Gellért Szilveszterrel együtt az uccán megtámadta és bikacsokkal megverte Kozmát, aki védekezésül a nála levő konyhakéssel elvágta Szalovszki nyakát, majd a kést a halántékába szurta. Mindkét sebesülés halálos volt és Szalovszki a helyszínen meghalt. A tárgyaláson kihallgatott tanúk mind igazolták, hogy Szalovszki és Gellért támadták meg Kozmát. Dr. Krecsárevics védő beszéde után a bíróság este 8 órakor kihirdette az ítéletet, amelyben Kozma Imrét a félvi vizsgálati fogság betudásával két és félvi börtönre ítélte. Az ítélet indoklása szerint Kozma túlélte a jogos önvédelem határát. A védő és az ügyész felebbeztek.

— **A vendéglői multság vége.** Csurogról jelentik: Szerdán este a csurogi »Európa« szállodában sulyos szerencsétlenség történt. Stefanovics Nikola szolgabíró nagyobb társaságban revolverének szerzetét magyarázta. A fegyver elsült és Stefanovicsot az arcába furdott golyó életveszélyesen megesbesítette.

Orvosi hír. Dr. Szántó Gábor két havi külföldi tanulmányútról hazatért és rendeléseit e hó 12-én, hétfőn kezdi meg.

— **A szubotocai Műpártoló Körének tagjai vidéken vendég szerepelnek.** A szubotocai Műpártoló Kör a nyári szünetre több meghívást kapott vidékre. Az első vendég szereplésük május 18-án lesz Starakanizsán a hatóságok által a hármautján ottartózkodó püspök tiszteletére rendezett díszelőadáson. Az ambiciózus együttesből Pietsch Ferencné, Bujdosó Lajosné, Kováts Aranka és Irén szerepelnek az ünnepi előadáson. Starakanizsáról Cservenára mennek a szubotocai műkedvelők az ottani jótékonyági egyesületekben való vendég szereplésre.

Székrekedés. A budapesti nőorvosi klinika bizonyítványt tanúsítja, hogy a Ferenc József keserűvíz gyorsan, biztosan és fájdalom nélkül hat.

— **Uj budapesti angol követ.** Budapestről jelentik: A Pester Lloyd jelentése szerint az eddig stockholmi angol követet, Zoldilalle Borkleit nevezik ki budapesti követé

— **Országos vásár Szuboticán.** Vasárnap és hétfőn tartják meg Szuboticán a tavaszi országos vásárt. A vásárra csakis vészmentes helyről lehet állatot felhajtani.

— **Jótekonycélú színelőadás Rétfalun.** A rétfalui fiatalok vasárnap délután és este két előadásban mutatta be a »Cigány« című népszínművet. A nagy ambícióval betanult darabban kiváló volt Rózsi szerepében Magdika Zsófi kelleme, szépen csengő hangjával, képzett énekével és természetes játékával. Jól sikerült alakítást mutattak Király Sándor az öreg cigány, Sinkó Erzse Kustáné és Magdika Dani a Gyuri szerepében. Az előadás anyagilag is jól sikerült.

Lepedat i Jovanović Suboticán vásártolt sersjegyekből május 7-ikén kisorsoltattak:

1000 dinárt nyert: 16957 62280.
600 dinárt nyert: 1623 22927 25825 33 27875 28376 35647 56105 66712 67763 68089 82087 83296.
400 dinárt nyert: 4518 48 49 54 67 6892 7930 93 8114 39 94 8682 85 9846 77 9973 11191 12519 15219 28 16937 18628 29 34 60 95 19444 54 61 20953 66 70 23811 25845 53 60 77 26851 77 27999 28311 40 29521 35894 36065 82 37254 73 38434 41 42405 25 77 90 99 43872 47754 97 48258 92 48967 75 53232 53599 55886 77 56137 44 55 87 56720 58214 37 43 59119 25 99 59364 400 60419 62270 64668 83 86 65250 65547 48 66701 30 32 67418 25 34 68056 88 68992 94 70151 64 70890 72011 88 78477 78 79919 74 80304 12 43 80781 83221 39 94 83550 96 85834 75 88397 89332 66 83 90105 29 91077 91373 94121 15 37 95707 13 97058 99510 46 89.

Hajlított székekben, prima minőségű, eredeti gyári árakon, nagybani raktár, — nagyobb vételnél megfelelő engedmény. Hemler Péter utódánál, Novisad, az evangélikus templommal szemben.

Butorok, ebédlők, hálók, uriszobák raktáron legolcsóbban Brauchlernál Subotica. Halpiac.

SZINHÁZ

A Sevcik-kvartett hangversenye

Az európai híru cseh kvartett csütörtök esti hangversenye ünnepi eseménye volt a szubotocai zeneértő közönségnek. Smetana, Borodin és Debussy darabjai lepreceibb interpretálása olyan teljesítmény volt, amilyenben Szuboticán csak nagyon ritkán lehet részük a zenekedvelőknek. A kvartett minden egyes tagja úgy játékmódor, mint kifejezéstelejes erő tekintetében nagyszerűen illeszkedett bele az együttesbe. Megérzés és megértés jellemzi a Sevcik-vonónégys előadásmódját, amely egyéniséget és meleg tónust visz bele a hangok színes skálájába. A közönség legnagyobb műelvezetell hallgatta végig a nehéz, klasszikus számokból összeállított műsort. A legmélyebb hatást Borodin D-dur kvartettjének Notturója keltette, amelynek mély kolorikus árnyalatai teljes egészükben érvényesültek. Lehoczky primhegedűjéhez a technika tökéletességében nagyszerűen alkalmazkodott Prohaszka viola-játéka. Fingerland csellója és Moravec másodhegedűje. A négy művész nagyszerű együttest alkotott és mindenképp részol-gált arra a tapsviharra, amellyel a közönség a hangverseny egyes számai után elragadtatásának kifejezést adott. Csak az a kár, hogy a túlságosan magas helyárák a zene iránt érdeklődők nagy részét visszatartották a megjelenéstől és az első padsorok csaknem teljesen üresek maradtak. A Sevcik-együttes telt házat érdemelt volna.

(—has)

SPORT

Budapesti lap kritikája a „Bácska” csapatáról

Budapestről jelentik: A budapesti **Az Est** május nyolcadiki számában foglalkozik a Bácska-nak a bécsi Ostmark elleni győzelmével. A lap »A Bácska még a régi jó csapat« címmel a következőket írja:

— **A Szubotocai Bácska sportklub** egészen az imperium változásig a legjobb vidéki csapatok közé tartozott. A határok megváltozása után rövid időre kénytelen volt beszüntetni a működését, ami természetesen visszavetete fejlődésében. Két év óta azonban már különösen a szombori és szubotocai sportegyesületek liktető sportéletében örvedetes fejlődés mutatkozik. **A hajdan országszerte híres »Bácska« például már megint kitünő csapatot tud a porondra állítani** s olyan szerencsés a játékosnevelésben, hogy a jugoszláv olimpiai bizottság két »Bácska«-játékost sorozott futballolimpikonjai közé. A jugoszláv hatóságok újabban megnyitották a határt a külföldi csapatok előtt, mire a Bácska S. C. azonnal élt az alkalommal és a bécsi Ostmark-csapatot meghívta Szuboticára. A 3000 főnyi közönség előtt lejött meccs a »Bácska«-nagy diadalával végződött, mert a »Bácska« 2:1 arányu félidő után 4:2-re megverte a jó képességű osztrák csapatot.

A Bácska vezetősége kísérletet fog tenni valamelyik jobb budapesti csapat lekötésére.

— **A Szombori Amatőr és a noviszadi O. S. K. V. mérkőzése.** Szomborból jelentik: Vasárnap Szomborban barátságos mérkőzést tart a Szombori Amatőr és a noviszadi O. S. K. V. A meccs iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert egyévi katonáskodás után ezúttal fog először játszani az Amatőr csapatában az egyesület két legjobb játékosa, Klein és Hippich.

— **Oldhoy-mérkőzés Szomborban.** Szomborból jelentik: A Szombori Amatőr oldhoy-csapat, amely eddig is szép eredményeket ért el végkimerülésig tartó huszperces versenyeivel, vasárnap a Szombori Sport oldhoy-csapatával fog mérkőzni. Az Amatőr bajnoki játékosainak összeállítása: Dr. Bruck, Popov, Szántó Miklós dr., Gombos Imre, Fischer Jenő, Faragó Dezső, Ábrahám Mór, Pártos, Zahler, Altmann Jenő és Bodor. A Sport csapatának összeállítása pénteken fog megtörténni. Az előadás iránt humort kedvelő körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A prágai Slavia legyőzte az angol ligahajnokot.** Budapestről jelentik: A Cardiff City kontinentális turájának első állomásán szerdán a prágai Slaviától 3:2 arányban vereséget szenvedett.

— **Guttman is visszatér Magyarországra.** Budapestről jelentik: A magyar válogatott összeállítását még mindig nem lehet véglegesnek tekinteni, tekintettel arra, hogy a külföldön működő magyar játékosok most egymás után térnek vissza Budapestre, hogy az olimpiádon szereplő válogatott teljesen megerősödve vegye fel a küzdelmet a nemzetközi futballtornán. A napokban a bécsi Hakoah színeiben játszó Guttman Béla közölte a magyar szövetségi kapitánnyal, hogy rendelkezésre áll a magyar válogatottnak. Guttman Középeurópa egyik legjobb centerfedezetje és így a magyar válogatott rendkívül sokat fog nyerni vele.

NÜLABAK
NÜKEZEK
EGYENESTARTÓK.
SCHÖNBRUNN SUBOTICA
PAŠIČEVA ULICA 5 SZÁM.. — TELEFON 2-7

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyama 1924. május 8.

Berlin deviza 543.25, valuta 514-516,
Bécs deviza 876-880, valuta 873-879.
Genf 697.50.
Prága deviza 42.50-43, valuta 42.50-42.90.
London 352.
Newyork 124.75.

Noviszadi terménytőzsde, május 8. Az irányzat lanyha, a forgalom csekély. Irányárok: Buza bácskai 317.50 dinár, Árpa 325 dinár. Zab 260 dinár. Tengeri 227.50 dinár, május-juniusi 231.50 dinár. Liszt, 0-ás GG. 500 dinár, 0-ás G. 495 dinár, 2-es 445 dinár, 5-ös 380 dinár, 6-os 330 dinár, 7-es 285 dinár Korpa 210 dinár.

Beograd, május 8. Zárlat: Amsterdam 2430.20, Bécs 0.1135-0.1140, Bukarest 40.50, Genf 1433, London 353.25, Páris 514-513, Milano 361.25, Newyork 80.45, Szófia 59, Prága 236. **Határidőre eladott devizák:** Prága május 31-re 237.75.

Zürich, május 8. Zárlat: Beograd 6.95, Newyork 561, London 24.65, Milano 25.15, Prága 16.40, Budapest 0.0060, Bécs 0.007915, Bukarest 2.90, Szófia 4.15.

Budapesti értéktőzsde, május 8. A bankközi forgalom üzletelen volt. A gyér kötések nagyrészt a tegnapi délutáni magánforgalom szintjén állottak. Állótorg előfordult árfolyamok (ezer koronában): Magyar Hitel 600, Osztrák Hitel 209, Kereskedelmi Bank 1280, Angol-magy. 54, Mercur 16, Pesti Hazai Takarékpénztár 38900, Általános kőszár 3275, Salgó 610, Urikányi 1100, Ganz Dan. 3150, Ganz vill. 1575, Láng 100, Lipták 12, Athenaeum 175, Pallas 16, Franklin 100, Globus 45, Államvasut 570, Nova 165, Déliavasut 71, Magyar cukor 2675, Mezőhegyesi 225, Ofa 520, Temesi szesz 210.

MIT GONDOL?

Hol szerezhetném be ruhaszükségletemet, hogy elegáns, artós és mégis olcsó legyen?

HOL???

NÁVAY ISTVÁN

uri divatszabónál, akinél nagy választéku leguabb divatu angol, francia és cseh szüve- tekéből ütönyök, raglánok, üsterek stb. legu egánsabb kivitelben és legolcsóbb napi árban készülnek.

Subotica, Szomborski put 2. szám Nagytemplom mellett.

Jeggyűrkét, ékszereket, hogyha boldog akar lenni KREKUS órák üzletébe, legolcsóbban lehet venni. FARKAS-HÁZ.

FEHÉR, FOLTMENTES

kék és fekete árnyalat nélkül csak az a

TÜKÖR

marad, amelyet

„VITRUM”

NOVISAD, FUTOŠKI PUT 84. SZ.

készít békebeli minőségben, garanciával. — Csakis oly üvegesek, butorkészítők és butorárosok kérjenek árajánlatot, akik ezen hivatásukat igazolni tudják

1224

Moravetz zeneműkereskedés

Timisoara (Temesvár, Románia)

Világvárosi nivoju szaküzlet. Bármilyen zene-műre van szüksége, kérje egy lapon, gyorsan pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk. Jegyzékek ingyen. 899

ZETA FOSFORPASTA A LEGJOBB PATKÁNYIRTÓ

NYILTTÉR.

Ferrum és Szever részvényeket elloptak Suboticán.

Mielőtt a részvényekből bárki vásárolna, a hitelességük igazolása végett a subotici Ferrum d. d. igazgatóságánál érdeklődjenek.

Az elloptott részvények számai: 7101—25, 7126—50, 7151—75, 7176—200, 8851—76, 8876—90, 8901—25, 8926—35, 8961—65, 8966—75, 12516—40, 12541—65.

Ezenkívül 2/25, 2/10 Ferrum és 1/25, 1/5, 1/1 Szever.

Az elloptott részvények megsemmisítése iránti eljárás folyamatba tetetett.

Értesítés.

A subotici cséplőgéptulajdonosok társulata tagjai számára, kedvező ár és fizetési feltételek mellett elsőrendű tüzelő fára megrendelést tett

AUGSBURGER IMRE

helybéli kereskedőnél. Felhívtnak mindazon gépgazdák, akik a tüzelő szükségletüket még nem kötötték le — sürgősen jelentsék be Budincsevics Simon ur pénztárosnál, a gazdasági egyesületben, hogy mennyi fára van szükségük, hogy az utórendelés miatt sürgős intézkedés eszközöltesse a fenti cégnél.

3448

Vezetőség.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Suboticán a VIII. kör 242. szám alatti ház folyó hó 10-én (szombaton) délután 3 órakor irodámban önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik. Részletes feltételek irodámban délután 2—5 között megtudhatók. A vevő a lakást megegyezés esetén azonnal birtokba veheti.

Dr. Kiss József ügyvéd
Subotica.

3283

KÖZSÉGI ELŐJÁRÓSÁG STARI-SIVAC

1624/924. szám.

Hirdetmény.

Stari-Sivac község előjárósága f. évi május 15-én d. e. 10 órakor nyilvános árlejtést tart a községi rendőrség és szolgazemélyzet részére szükséges 15 pár nyári egyenruhának és 15 sapkának beszerzése tárgyában. Mintákkal és 100 dináros okmánybéllyel felszerelt árajánlatok legkésőbb az árlejtés napjának d. e. 9 órájáig fogadtatnak el. A beszerzendő egyenruhát a vállalkozó köteles május hó 31-ig leszállítani. Utólagos vagy szabálytalan ajánlatok nem vétnek figyelembe.

3423

Községi Előjáróság.

BLAU és LUKÁCS

ELEKTROTECHNIKAI GYÁR

BUDAPEST

Vojvodinai vezérképviselőt és gyári főlerakat

„VOLTA” műszaki és villamossági r. t.
Veliki-Bečkerek.

BECKI DRUG SUBOTICA

GABONÁS ZSÁKOK
PONYVA

TECHNIKAI CIKKEK
gép- és varrószíj

ZSIMEG

OXIGÉN

KÖTÉL
KARPITOS CIKKEK
GYAPJUTAKARÓK
MALOMHEVEDEREK

Gép, henger és motorolajok,
benzin, tovotta, kocsikenőcs,
szerszámok, szerszámgépek,
malomfelszerelési
cikkek.

Telefonszám: 412. - Sürgőnycim: BEKDRUG

Építőanyag Ipari Részvénytársaság

PILOT ZAGREB

VAJDASÁGI KÉPVISELETE

Eugen Árpádfy, Subotica

Paje Dobanovačkog ulica 5.

Mindenemü építkezési anyagok raktára és nagybani eladása.

Cement
Mész
Kátránypapír
Ruberoíd
Gipsz
Alabaszter
Stukatur

Épületfa
Facement
Majolikalapok
Keramitlapok
Keramit kövezettöglák
Samottégla
Samottliszt

stb. stb. \$360

Figyelem!

Eredeti Hatschek ETERNIT fűzőpala.
Kizárólagos joggal a Vajdaságra.

Hazai gyártmányu égetett kályhák, takaréktűzhelyek,
szolid garantált minőségben.

Dalmát füge

zsákban kapható nagyobb és kisebb mennyiségben

Julio Bálint Berger cégnél,

Telefonszám: 528. Novisad Távirat: „Orange“

Jóforgalmu Gyapju Fonó és Kötőgyár épületekkel, üzlettel és lakással, esetleg külön is betegség miatt azonnal ELADÓ.
Szkanovszki György és Társai
Velika-Kikinda.

3356

Keresek

50—70 HP használt üzeme-
képes lokomobilt bérbe vagy
megvételre. Ajánlatok Beo-
grad Obnova Domina ulica
39. szám kéretnek.

3446

ELADÓ FÖLD VETÉSSSEL.

Novi-Bečej határában, a községtől 10 km.-nyire kövezett országút mentén 122 hold föld, ebből 100 hold prima vetéssel és 22 hold legelő, tanyával, állatállománnyal és gazdasági felszereléssel jutányos áron és kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó. Érdeklődni lehet: KRAUSZ SAMUNÁL Novi-Bečej, Telefonszám 28.

Figyelem!

Varrógépekből, kerékpárokból, motor-
kerékpárokból és alkatrészekből állandó
raktárt tartok, amelyeket leszállított áron ár-
sítok. Elsőrendű kerékpárgumikból nagy választék.
A világhírű „Fulda” láncosgumik egyedüli vezérképvi-
selője. Nagy javítóműhely. Varrógépek részletfizetésre.

STERN ADOLF, SUBOTICA

Jelačićeva ulica 4.

MÉHÉSZETI ÜGYEKBEN

INGYEN TANÁCSOT AD

méhések berendezését, méhek beszerzését, a mé-
hek szakszerű kezelését részletesre elvállalja.
Méhüket, mézet, viaszt bizományi értékesítésre
bankgarancia mellett átvesz NAGY JÓZSEF
a „Vajdasági Méhészeti Lapok” szerkesztője
Stari-Bečej.

2341

LEGOLCSÓBB FORRÁS!

épület-, asztalos- és ácanyagokban.
Szortírozott deszka, staffli- és ácsolt faraktár stb.
Fűrészüzem Mrkopalj. — Központ Zagreb.

„PLANA” faipari és kereskedelmi társaság
ZAGREB, MEDULICEVA UL. 16.

WEITZENFELD ÉS TÁRSA

SUBOTICA (BÁCSKA)

Táviratcim: KENDERIPAR

Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sental put

Alapitva: 1902

Telefon: 190

Moquette-, gobelin- és selyem butor-
huzatok. — Patent roletta rudak.

Ajánl:

lópokrócot,

tűzoltó- és kerti

tömlőket, uj lisztes,

gabonás, gyapju-, toll-, komló-
és szalmazsákokat, matrac- és roletta-
szöveteket jutából és lenből, mindennemű
házi vasznat, zsinet, kötelet és hevedereke

Ponyvaeladás és kölcsönzés!

ELSŐRENDŰ KIKINDAI NAGY

C S E R É P

4 KORONA 50 FILLÉRÉRT
darabonként kapható

DOHÁNY ZOLTÁN fatelepén

Subotica, Beogradska put. Telefon 365.

Gépolajok, Hengerolajok,
Autó-olaj, Tavottezsir

üzemek és viszonteladók részére

Kemény Arnold cégnél

Vel.-Kikinda Telefon: 93

SZÉN

közvetlen bármely boszniai bányából
kapható nagyban legolcsóbb
konkurenciamentes áron

„KALORIJA”

Telefon 104. BANJALUKA Bosna

Bácskai képviselő

Ivan Kalčić Sombor Telefon 284.

TÖZSDEI HIRLAP

a legjobb és legelterjedtebb budapesti napilap.
Megjelenik délutánként 12—16 oldal terjedelemben.
A legeredményesebb hírdetési orgánus.
Politika, Közgazdaság, Tőzsde, Színház, Sport.
Legfontosabb hírszolgálat a világ minden részéből.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR UT 78.

Jugoszláviában mindenütt kapható.

Egyes szám ára ugy hétköznap, mint vasárnap
3 dinár.

3084

KÖZLŐ május 8-tól csütörtöktől május 11-ig vasárnapig
Rudolfo Valentino szenzációs filmremeke
Az élet aránája
 nagy spanyol dráma 8 felvonásban.
 Izgalmas hikaviadal.

FOGLALKOZÁS
 Gyermekgondozót, csak hozzáértőt, jó bizonyítványokkal, elfogad gyógyszertár, Sava Tekeli utca 3377

Üzemvezető gépészt
 ki szivógáz motorok kezelésében teljesen járatos és villanytelepen hosszabb ideig működött, mielőbbi beépítésre keresünk. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, referenciákkal és fizetési igény megjelölésével a **Daruvarska dionička pivovara i manjara Daruvar** (Slavonija) címre küldendők. 3288

Középkorú, gyermektelen övegyasszony házvezetőnői állást keres. Övegy uriember vagy több iparos gyermekei mellé is elmenne. Ajánlatokat »Övegy« jelige alatt Schmolka hirdetőiroda, Novisad, továbbít. 3284

Nagyobb vajdasági városban egy jól bevezetett rőfösüzlethez TÁRSAT keresek, aki tőkével és szaktudással résztvenne az üzlet további felvirágztatásában. — Ajánlatokat „Jó alkalom“ jeligére a kiadóba 3366

Órásszéd komplett szerzőszámfelszereléssel, azonnali belépésre, állást keres. Cim a kiadóban. 3456

MUHARMAG KENDERMAG legolcsóbb napi árban
ACS GÉZA
 mag és terménykereskedőnél Subotica, Petrográdska ul. 7. 3395

Kocsis-kilördő, munkásleányok és fiúk azonnal felvételnek. Johanna szikvizgyár, Párhuzamos-ut 225. 3463

Bórmálásra ékszeres és órák a legolcsóbbak
ÁDÁM IMRE órás- és ékszerésznél Subotica Radiceva u. 12

Tanítónő szünidőre, gyermekek oktatását elvállalja. Ajánlatok tordai iskolaigazgatóságához küldendők. 3454

Komoly, megbízható utazó
 akinek kereskedőkkel és gazdákkal kell üzletet kötni, adja be ajánlatát referenciák megnevezésével Lederer Leo cégnek Sombor. 3455

Öt kifogástalan pincérleányt, akik a szerb nyelvet is értik, felvesz Sztipsic-étterme. 3438

VÉTEL-ELADÁS
 Használt Diesel-motort vennénk, 60 lőerőt, pontos leírással ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérünk »Diesel-motor« jelige alatt 3394

Bánatban egy 30.000 lakosu városban órás és ékszerész üzlet más vállalkozás miatt jutányos áron **ELADÓ.** Kitűnő existencia. Cim a kiadóhivatalban. 3406

Fűszerüzletberendezés, két mérleggel, egy nagy légszékreny eladó. Tudakozódni lehet Holcnerél, Sudareviceva ulica 19. 3443

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőküldésekhez válaszleveg mellékelendő.

Pianinó, elsőrangú, új, gyönyörű hanggal, bécsi gyártmány, jutányos árban, sürgősen eladó. Sombor, Sveta Roka ulica 22.

SZÓDAVIZET
 legkisebb mennyiségben is gyári áron szállít házhöz bárkinék »Johanna« szikvizgyár Subotica. Telefon 532.

Eladó egy új, 5 HP benzínmotor. Hofherr-gyártmány, kocsira szerelt fávágó szallagfűrésszel, vontató. Turner György, Sombor, Sivački put. 3459

Alkalmi vásárías III
 Felhalmozott nagy választékban és faconban egy fekete svéd gránit, labrador, szürke onitok és marvanyban stb. Versenyképes árak! Tervszerint köszobrasati munkákat vállalok
sirkőárúk
Virágh Gyula kőfaragó
 Bácska-Topola. 2680

Egy Monsol-eséplő jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet Takács János. Zabalj. 3460

Meszelőnyeleket
 kisebb és nagyobb mennyiségben bárhova szállítok sombori rak-táramból
Spitzer Hermann
 Sombor, Kara Gjorgje 8
 Telefon 229. 2517

Suboticának egyik legjobb szőresarnoka és étterme azonnal eladó. Gergic Antal, barátok-temploma mellett. 6. 3451

KÉRJEN
 Idol DEDY

CIPŐKRÉMET!
 GYÁRTJA:
 Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
 NOVISAD

MINDEN RENDSZERŰ
 írógép
DEUTSCH ISIDOR
 írógép szaküzlet és javító műhelyében Subotica, Aleksandrova ul. 5.
 Jókárbán levő használt írógépek raktáron. Írógépek javítása és karbantartása. Írógépszallag, karbonpapír raktáron.

Gyártmányaink:
 Asphalt és kátrány-fedőlemez, asphalt szigelőlemez, kőszénkátrány, fa cement, karbolineum, kőszénkátrányszurok fedél-lalk, bitumen, asphalt mastix stb.
 Műszaki osztályunk elvállal és készíti: Asphaltjárda, kocsi-út és belső helyiség burkolását tiszta, természetes asphalttal. Vizmentes fedések.

elszigetelések asphalttal és asphalt elszigetelő lemezzel. Tetőfedést kátránylemezzel tiszta, természetes butimennből készült szagtalan asphalt fedőlemezzel. Nedves falak szárazzáttételét. Talajviz elszigetelését saját rendszerünk szerint. Óreg tetőjavítást és kátrányozást. Facementtetőt több évi jótállás mellett.
Sürgőnycim: GROZIT. Telefonszám: 27-20
 Gyártja: Beogradi Asphalt és Nátrány Vegyitermékek Gyára, Beograd Uok Karadžića 6.

május 8-tól csütörtöktől május 11-ig vasárnapig

Lifka
A NAGY FLÖRT
 dráma 5 felvonásban.
 Főszereplők:
 Gunnar Tolnæs, Carola Toelle.

Eladó 3 db angol vizslakutya, kétéhonapos. Cim: Városliget, hajúhintá. 3434

Vendégő bérbeadó. Cim a kiadóban. 3410

Egy csinosan berendezett cukrászda átadó. Nem okvetlen szükséges szakember. Cim a kiadóban. 3413

RÉZGÁLIC, 98-99%
RAFFIA, extra Mayunga
KÉNPOR
MÚTRÁGYA
LEGOCSÓBENAPIÁRON CSAK NAGYBAN
„RATAR“ D. D. KÉPVISELETÉNÉL
SUBOTICA
ALEKSANDROVA UL. 15. TELEFON 44. 3270

Borbélyok figyelmébe!
 Ondolalást és fésülést szakszerűen és gyorsan kitajitok Kummerkramer nőifodrász, Sombor. 2984

SHS falpari címkönyv 100 dinár. a »Drvožac« előfizetőinek 50 dinár. a »Drvožac« előfizetési díja évenként 100 dinár. Kiadóhivatal Zagreb, Strossmayerova ulica 6. 3432

KÜLÖNFÉLE
 Női kalapuidonsárok, bangkók, kalapok megérkeztek. Beer Bözsi. Kacsiző-épület. 3402

Vita Paličson kiadó butorozva, nyári szezonra. Cim a kiadóban. 3338

Alkalmi vétel
 Eladó: Autó, teljesen új állapotban, 35 HP. Fiat. Ünindítóval és villanyvilágítással, 1 db Laurent Clement, 20 HP. 1 db Studebäcker 45 HP. és 1 db 2 üléses Foch. — Bövebbet dr. Szántó Miklós Sombor, Apatini ut 44. 3367

Vas- és fémöntvényeket
 gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
 a törvényszéki palota mellett.
 TELEFON SZÁM 329. 700

Bettőren kalapszalonnak való butorozott szobát keresek. Cim a kiadóban kérem leadni. 3414

Csinosan butorozott szobát május 15-ére kiadó. Cim a kiadóban. 3435

Gummbélvezőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

NAGY PERZSASZÖNYEG KIÁLLITÁS
 A Hotel National nagytermében (volt Lloyd nagyterme — Eddig még itt nem látott legfinomabb minőségű és legritkább szőnyegek érkeztek direkt Perzsiából Bockhara, Saruk, Meset, Tebris, Pidszar, Hamadan, Mosul, Ferahan, Afghan, Sirasz, Sirvan stb.
 Megtekinthető vételkényszer nélkül délelőtt 8-12-ig és délután 2-7-ig. 3430

SHAKKÉPZETT, ÓVADÉKKÉPES KÉPVISELŐ KERESTETIK

SLAVÓNIA, SZERÉMSÉG és BARANYA részére MÚTRÁGYA eladására. — Gazdaságoknál és földművelői körökben való jó bevezettség feltétlenül szükséges. Kimerítő ajánlatok referenciák megjelölésével a kiadóhivatal továbbít. 3399